

УДК 377.8:004

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.23>

Тетяна ПАНЧЕНКО

кандидат психологічних наук, завідувач кафедри педагогіки і психології дошкільної та початкової освіти, Комунальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж», вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, Київська область, Україна, 09107

ORCID: 0000-0002-5010-652X

Ольга ЖАЛО

викладач англійської мови, викладач-методист, Комунальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж», вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, Київська область, Україна, 09107

ORCID: 0000-0001-6341-0347

Валентина ЛУК'ЯНЕНКО

викладач англійської мови, голова циклової комісії викладачів іноземних мов, викладач-методист, Комунальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж», вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, Київська область, Україна, 09107

ORCID: 0000-0002-2032-5844

Олена СЧАСТЛИВА

викладач кафедри педагогіки і психології дошкільної та початкової освіти, завідувач навчально-методичного кабінету, Комунальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж», вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, Київська область, Україна, 09107

ORCID: 0000-0003-3499-2389

Бібліографічний опис статті: Панченко Т., Жало О., Лук'яненко В., Счастлива О. (2022). Особливості впровадження окремих технологій дистанційного навчання в освітній процес коледжу. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 147–153, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.23>

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ОКРЕМИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС КОЛЕДЖУ

Питання упровадження окремих технологій дистанційного навчання в освітній процес, їх впливу на результати навчальних досягнень майбутніх фахівців освіти постає дуже актуальним у зв'язку з необхідністю пошуку більш сучасних форм і методів роботи з метою підвищення рівня підготовки здобувачів фахової передвищої освіти. Тому дуже важливо зрозуміти, що відбувається зараз в освіті і що чекає у зв'язку з впровадженням сучасних освітніх технологій та які саме з них найбільше впливають на якість дистанційного навчання. Мета дослідження – здійснити теоретичний аналіз проблеми і на цій основі розкрити потенціал та можливості окремих дистанційних технологій в освітньому процесі коледжу, зокрема під час вивчення іноземної мови.

У статті проаналізовано основні тенденції дистанційного навчання. Увагу акцентовано на величезний потенціал дистанційних технологій навчання та доцільність застосування найефективніших із них, а саме тих, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів і студентів та сприяють безперервному навчанню. До переваг дистанційного навчання віднесено низку досліджених та використаних у практиці роботи технологій, які сприяють персоналізації навчання, у межах яких студенти мають можливість вибору, опанування додатковими компетентностями та підвищення мотивації до самонавчання. Описано використання технології «перевернуте навчання», форми змішаного навчання, яка поєднує «синхронне» навчання з «асинхронним». Обґрунтовано використання хмарних та ігрових технологій у процесі вивчення іноземної мови.

Упровадження технологій дистанційного навчання у процес навчання іноземної мови сприяє більш ефективному вирішенню основних завдань оволодіння іноземною комунікативною компетентністю та потребує додаткових досліджень, які будуть переглядатися відповідно до вимог часу.

Ключові слова: технології дистанційного навчання, цифрове навчання, хмарні технології, ігрові технології, перевернутий клас, інтерактивне навчання.

Tetiana PANCHENKO

Candidate of Psychological Sciences, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Preschool and Primary Education, Kyiv Regional Council Communal Institution "Bila Tserkva Humanitarian-Pedagogical Professional College", Yaroslav Mudry str., 37, Bila Tserkva, Kiev region, Ukraine, 09107

ORCID: 0000-0002-5010-652X

Olha ZHALO

Lecturer of English, Lecturer-Methodologist, Kyiv Regional Council Communal Institution "Bila Tserkva Humanitarian-Pedagogical Professional College", Yaroslav Mudry str., 37, Bila Tserkva, Kiev region, Ukraine, 09107

ORCID: 0000-0001-6341-0347

Valentyna LUKYANENKO

Lecturer of English, Teacher-Methodologist, Head of the Cycle Commission of Foreign Language Teachers, Kyiv Regional Council Communal Institution "Bila Tserkva Humanitarian-Pedagogical Professional College", Yaroslav Mudry str., 37, Bila Tserkva, Kiev region, Ukraine, 09107

ORCID: 0000-0002-2032-5844

Olena SCHASTLYVA

Lecturer of the Department of Pedagogy and Psychology of Preschool and Primary Education, Head of the Educational-Methodological Office, Kyiv Regional Council Communal Institution "Bila Tserkva Humanitarian-Pedagogical Professional College", Yaroslav Mudry str., 37, Bila Tserkva, Kiev region, Ukraine, 09107

ORCID: 0000-0003-3499-2389

To cite this article: Panchenko, T., Zhalo, O., Lukyanenko, V., Schastlyva, O. (2022). Osoblyvosti vprovadzhennia okremykh tekhnolohii dystantsiinoho navchannia v osvithnii protsesi koledzhu [Features of implementation of certain distance learning technology in college educational process]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 147–153, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.23>

FEATURES OF IMPLEMENTATION OF CERTAIN DISTANCE LEARNING TECHNOLOGY IN COLLEGE EDUCATIONAL PROCESS

The theme of introducing certain distance learning technologies in the educational process, their impact on the learning outcomes of future educators is very important due to the need to find more modern forms and methods of work to improve the training in professional higher education. Therefore, it is very important to understand what is happening in education and what awaits with the introduction of modern educational technologies and which of them have the greatest impact on the distance learning quality. The purpose of the study is to carry out a theoretical analysis of the theme and on this basis to reveal the potential and capabilities of certain distance technologies in the educational process of the college, in particular, in the learning of a foreign language.

The article analyses the main trends of distance learning. Emphasis is placed on the huge potential of distance learning technology and the feasibility of using the most effective of them, namely those that provide interactive collaboration between teachers and students and promote lifelong learning. The advantages of distance learning include a number of researched and used in practice technology that contribute to the personalization of learning, and within which students have the opportunity to choose, master additional competencies, and increase motivation for self-study. The use of flipped classroom, a form of blended learning that combines "synchronous" learning with "asynchronous" learning is described. The use of cloud and game technologies in the process of learning a foreign language is substantiated.

The introduction of distance learning technologies in the process of learning a foreign language contributes to a more effective solution of the main tasks of mastering foreign language communicative competence and requires additional research, which will be reviewed according to the requirements of the time.

Key words: distance learning technology, digital learning, cloud technology, gaming technology, flipped classroom, interactive learning.

Актуальність проблеми. У світлі останніх подій поширення пандемії коронавірусу, на думку урядовців, методистів, науковців, сис-

тема дистанційного навчання за умови врахування наявного досвіду та виправлення суттєвих помилок та прорахунків залишається дуже

впливовою в організації освітнього процесу (Організація освітнього процесу, 2020). Завдяки цифровим технологіям дистанційної освіти можна уникнути катастрофічних втрат і зберегти можливість вчитися, навіть коли заклади освіти закриваються на карантин, локдаун.

Слід зазначити, що із тривалим закриттям закладів освіти технології дистанційного навчання (цифровізація освіти) стали опорою системи освіти. Через їх застосування руйнуються фізичні бар'єри, поєднуючи людей, які знаходяться в різних місцях. Як свідчить практика роботи, система дострокових, подовжених канікул згубно впливає на якість освітнього процесу. Важливо продовжувати навчання в нових умовах віддалено (Кухаренко, 2020; Васильченко, 2021). Цифрове навчання набуло особливого значення для сучасної освіти, оскільки сьогодні воно об'єднує учнів та вчителів, студентів і викладачів та сприяє безперервному навчанню, незважаючи на наявні проблеми та надзвичайні обставини (Інформаційно-аналітична довідка, 2021; Лист МОН, 2021).

Питання упровадження цифрових технологій дистанційного навчання в освітній процес фахової передвищої освіти, їх впливу на результати навчальних досягнень майбутніх фахівців освіти постає дуже актуальним у зв'язку з необхідністю пошуку більш сучасних форм і методів роботи з метою підвищення рівня підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, а також вимогою сьогодення – цифровізації освіти, формування життєвих компетентностей, розвитку навичок XXI століття (Державний стандарт початкової освіти, 2020; Стандарт фахової передвищої освіти, 2021). Тому дуже важливо зрозуміти, що відбувається зараз в освіті, що чекає у зв'язку зі впровадженням сучасних освітніх технологій та які саме з них найбільше впливають на якість дистанційного навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останнім часом вітчизняні та зарубіжні науковці здійснюють пошук, розроблення і впровадження різноманітних технологій дистанційного навчання (Бондаренко, Кухаренко, 2020; Лотоцька, Пасічник, 2020; Васильченко, 2021; Arnett, Peachey, 2021; Fisher, 2022).

Назву «дистанційне навчання» було офіційно визнано у 1982 році, коли Міжнародна рада з кореспондентської освіти змінила свою назву на Міжнародну раду з дистанційного навчання.

В Україні термін «дистанційне навчання» не має єдиного визначення. Нині існують різні погляди на дистанційне навчання – від його розгляду як нової універсальної форми навчання, спроможної змінити традиційну, зокрема в умовах пандемії, до особливостей упровадження різних технологій, методів, засобів передачі навчальної інформації та обміну нею (Кухаренко, 2020; Лотоцька, 2020; Васильченко, 2021).

Дослідження цієї проблеми у світі засвідчують, що дистанційне навчання у найширшому розумінні – це настанови до опанування навчальним матеріалом, які надаються віддалено одному або багатьом індивідам, що перебувають в одному або декількох місцях (Peachey, 2021). Згідно з цим визначенням, історія дистанційного навчання починається з 30-х років XX ст., коли було створено курси кореспондентського навчання. Але з появою інтернету роль дистанційного навчання різко змінилася й ототожнюється на цьому історичному етапі з новими інформаційно-комунікаційними технологіями.

У наш час через активне використання Інтернет-технологій багато аспектів нашого життя переноситься в мережу, прискорюючи тим самим темпи розвитку інформаційного суспільства і долаючи географічні бар'єри. Не стає виключенням і система освіти. Можна зробити висновок, що дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі (Лотоцька, Пасічник, 2020).

Мета нашого дослідження – здійснити теоретичний аналіз проблеми і на цій основі розкрити потенціал та можливості окремих дистанційних технологій в освітньому процесі коледжу, зокрема під час вивчення іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження.

В умовах, коли освітній процес реалізується у змішаному або дистанційному форматі, надзвичайно важливими є гнучкі інструменти та матеріали, які працюватимуть як у традиційній аудиторії, так і у процесі дистанційного навчання (Лист МОН, 2021; Arnett, 2021).

З огляду на досвід роботи викладачів-практиків англійської мови, технології дистанційного навчання мають величезний потенціал

і є актуальними в освітньому процесі як онлайн, так і офлайн. Дистанційне навчання виходить далеко за межі організації навчальних занять на онлайн-платформах, що дає змогу студентам виконувати домашні завдання в режимі реального часу, отримувати оцінки за свою роботу, забезпечувати зворотний зв'язок зі студентами та їхніми батьками, використовувати онлайн-тестування як інструмент формувального оцінювання, отримувати регулярні звіти про процес віддаленого освітнього процесу.

Одна з технологій, які мають безперечну перспективу впровадження в освітній процес і поза дистанційним навчанням, – «перевернуте навчання» як форма змішаного навчання, що поєднує «синхронне» навчання з «асинхронним» (Лотоцька, 2020). Однією із ключових переваг технології «перевернутого» навчання є те, що вона надає студенту більшої відповідальності за власне навчання, може сприяти посиленню внутрішньої мотивації навчання – однієї з найбільших проблем дистанційного навчання. Беручи більше відповідальності за власне навчання, студенти розвивають більш ефективні навички самостійної роботи у процесі пошуку рішень та розв'язку певної проблеми. Ця незалежність зумовлює підвищення самооцінки і вищий рівень залучення до активного, дієвого навчання.

За межами аудиторії студенти працюють у власному темпі, опрацьовуючи навчальний матеріал, доступ до якого здійснюється через цифрові освітні платформи. Тобто «перевернуте» навчання означає, що є відповідна кількість часу (потрібна кожному окремому студенту), присвячена самостійному ознайомленню з новим навчальним матеріалом. Водночас власне заняття з педагогом, як дистанційно, так і аудиторно, стають більш орієнтованими на здобувачів освіти. Це дає змогу викладачу приділяти більше часу практичній роботі на занятті, цікавим та інтерактивним заходам та проектам.

Упровадження технології «перевернутого» навчання на заняттях з англійської мови гарантує збільшення часу на використання мови у процесі навчання, уточнення та відпрацювання нового мовного та мовленнєвого матеріалу разом на занятті, як дистанційно, так і в аудиторії (Peachey, 2021). Тобто введення та повторення мовного чи мовленнєвого англійського матеріалу опрацьовується та переві-

ряється студентом самостійно, під час попередньої підготовки до заняття, що дає студентам більше часу для практики використання мови в комунікативних ситуаціях (дистанційно чи очно) та активно розвивати свої мовні навички та вміння. Викладачі, відповідно, мають можливість планувати більш ефективні заняття, які відповідають потребам студентів, зосереджуючись на додатковому (за потреби) введенні, актуалізації та перегляді мовного матеріалу та мовленнєвої практики. Викладач за таких умов має можливість спостерігати, як студенти засвоюють іноземну мову, та визначати їхні сильні та слабкі сторони, що дає змогу відповідним чином адаптувати темп і зміст самого заняття, забезпечуючи персоналізований підхід та диференційовані завдання для кожного студента (Peachey, 2021).

Ще одним позитивним аспектом дистанційної освіти є інтерактивність навчання, оскільки впровадження сучасних інформаційно-освітніх систем змінило спосіб передачі знань. Це вже не просто повідомлення теоретичних фактів та інформації, а зосередження уваги на практичних способах їх застосування, розширення можливостей студентів у набутті необхідних умінь і навичок. Зокрема, студенти мають доступ до хмарних технологій, які дають їм змогу виконувати моделювання мовленнєвих ситуацій поза аудиторією, отримати доступ до аудіо- та відеоконтенту.

Слід зазначити, що з переходом до віддаленого навчання хмарні технології стали основою дистанційного навчання. Важко уявити собі навчання без книг і навчальних матеріалів. Проте, користуючись цими технологіями, студенти та викладачі можуть покладатися на віддалений доступ до хмарного файлового сервера. Це дає їм змогу отримувати потрібні матеріали в будь-якому місці з будь-якого підключеного пристрою. Інформація, що зберігається і спільно використовується у хмарному сховищі, легко з'єднує студентів, викладачів і освітні установи. Студенти мають можливість знайти у хмарі свої завдання, а викладачі можуть поділитися навчальними матеріалами. Водночас установи мають можливість моніторити освітній процес, розміщувати на хмарній платформі важливі повідомлення й інформацію, яку вони повинні передати всім зацікавленим особам.

Крім того, є широкий спектр програм, які дають змогу студентам створювати та редагувати високоякісне відео для будь-яких проєктів із реалізації мовленнєвої діяльності, а потім ділитися своєю роботою з одногрупниками. Така практика допомагає мотивувати студентів прагнути до правильного оформлення втілення свого задуму у процесі мовленнєвої іншомовної діяльності, оскільки вони знають, що вони та їхні однолітки будуть переглядати відео потім. Разом із тим перегляд відео пізніше дає їм змогу обміркувати, прорефлексувати та покращити власну роботу. Обмін цифровими медіа надає студентам можливість перенести свій світ у навчальну аудиторію. Записуючи власні відео- чи аудіоматеріали, щоби продемонструвати їх один одному на занятті, студенти коментують їх, активно співпрацюють та взаємодіють, практикують у процесі роботи, формують навички XXI століття.

Можна стверджувати, що інтерактивні системи сприяють створенню багатопланового освітнього середовища, яке допомагає студентам оволодіти фактичною інформацією та отримати можливості для практичного застосування знань, розв'язання проблем.

Як показує досвід роботи у педагогічному коледжі, найбільша проблема дистанційного навчання – це залучення студентів у віртуальне освітнє середовище, оскільки відсутність безпосереднього спілкування з викладачем погіршує увагу та ускладнює сприйняття навчальної інформації. Позитивним є те, що цифрові технології надають викладачу можливість користуватися широким асортиментом цифрових матеріалів для залучення до навчання іноземної мови осіб певних вікових груп і практично на будь-яку тему, доступну в Інтернеті, включаючи програми для вивчення мови, цифрові ресурси для читання та аудіювання, граматичні, лексичні ігри та відео. Зокрема, багато підручників англійської мови містять онлайн-поради та рекомендації як для вчителів, так і для студентів та їх батьків, у тому числі ті, які можна знайти на веб-сайтах відомих навчальних платформ.

Водночас викладачі можуть створювати власні навчальні матеріали, щоб доповнити наявний у різних інформаційних джерелах матеріал, який опрацьовується, або щоб задовольнити умови та вимоги викладання онлайн, користуючись безкоштовними веб-сайтами

та програмами (Лист МОН, 2021). Використання та створення цифрових дидактичних ігор, інтерактивних вправ, онлайн-вікторини, веб-квестів, гейміфікація вирішують проблему залучення студентів до участі у дистанційних навчальних заняттях в активній, в тому числі ігровій, формі. Як правило, ігрові технології гарантують уважність, вмотивованість і доступність дистанційного навчання для кожного студента. Практика викладання свідчить, що ігрові технології дають змогу утримувати увагу студентів, зберегти їх активну участь у дистанційному навчанні.

Управління даними є ще одним важливим аспектом дистанційної освіти. Такі технології дають змогу усім учасникам освітнього процесу полегшити виконання різних навчальних завдань. Викладачі можуть давати студентам домашні завдання, планувати і контролювати виконання завдань, складання диференційованих заліків та екзаменів. У поєднанні з аналітикою управління даними дозволяє також відстежувати й оцінювати успішність кожного зі студентів, визначати тих студентів, яким потрібна додаткова допомога, і гарантувати, що вони її отримують.

Сучасні технології дистанційного навчання забезпечують доступність освіти для всіх, оскільки враховуються і потреби студентів з особливими освітніми потребами. Спеціальне освітнє програмне забезпечення є частиною системи, за допомогою якої забезпечується рівність прав щодо здобуття бажаної освіти для всіх студентів. Наприклад, деякі програми дають змогу завантажувати аудіозаписи, щоби студенти з вадами зору могли отримати вільний доступ до відповідного навчального матеріалу, а використання в освітньому процесі відеозаписів із субтитрами надає велику допомогу у навчанні студентам з вадами слуху.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На думку науковців, сучасна дистанційна освіта повністю налаштована на створення гібридних моделей навчання (Fisher, Julia Freeland, 2022). На нашу думку, освітні заклади прагнуть перейти на сучасні моделі, які будуть об'єднувати в собі найкращі, найдоступніші технології навчання, які потребують та будуть потребувати подальшого опрацювання, оскільки вдосконаленню немає меж.

Незважаючи на те, що пандемія коронавірусу зробила життя складним, вона надала сві-

тові і системі освіти зокрема важливі уроки. З огляду на дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців та зі власного досвіду роботи, можна зауважити, що дистанційні технології зробили систему освіти більш стійкою і здатною протистояти будь-яким викликам часу. У майбутньому освіта стане цифровою, тому студенти і викладачі можуть бути впевнені, що навчання ніколи не припиниться, незалежно від того, які нові обставини можуть вплинути на форми організації освітнього процесу.

Упровадження технологій цифрового навчання, методів діяльнісного навчання, інтерактивних технологій, різноманітних способів застосування медіазасобів в освітньому процесі, зокрема у системі дистанційного навчання, інтегрованого навчання, компетентнісного підходу до навчання, щоб відповідати інноваційним освітнім тенденціям та рівню розвитку інформаційного суспільства, будуть потребувати додаткових досліджень, які будуть переглядатися відповідно до вимог часу.

Нині упровадження цифрових технологій дистанційного навчання у процес навчання іноземної мови сприяє більш ефективному вирішенню основних завдань оволодіння комунікативною іншомовною компетентністю: опануванню мовними навичками та мовленнєвими вміннями, поглибленому вивченню змісту інших предметів засобами іноземної мови, оптимізації самоосвіти і саморозвитку студентів на основі врахування їхніх особистісних здібностей, рівня підготовки, індивідуального способу сприйняття інформації і роботи з нею.

Процес навчання невинно змінюється – як у світі, так і в Україні. Серед головних загальносвітових трендів освіти на 2022 рік – онлайн-навчання, проєктне навчання та навчання протягом життя, віртуальна та доповнена реальність у навчальному процесі, збільшення попиту на масові відкриті навчальні онлайн-курси. А ще у світі говорять про важливість ментального здоров'я педагогів та здобувачів освіти. Підготуватися до глобальних освітніх трендів варто вже зараз.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аналітична записка підготовлена у рамках проєкту «Європейський Союз для сталості громадянського суспільства в Україні». ІСАР Єднання за фінансової підтримки Європейського Союзу, 2021. URL: <https://cedos.org.ua/researches/osvita-v-umovah-pandemiyi-analiz-problem-i-naslidkiv/> (дата звернення 05.01.2022).
2. Васильченко Л.В., Лапшина І.С. Організаційно-методичне забезпечення дистанційного навчання в закладах освіти. Харків : Вид. група «Основа», 2016. 128 с. (Бібліотека журналу «Управління школою». Вип. 01 (157).
3. Васильченко Л.В., Шацька Н.М. Досвід реалізації дистанційного навчання в умовах пандемії. *Open educational e-environment of modern University*. 2021. № 10 С. 43-55. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.105> (дата звернення 05.01.2022).
4. Державний стандарт початкової освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 № 87, в редакції від 06.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>, (дата звернення: 20.12.2021).
5. Інформаційно-аналітична довідка про результати опитування щодо стану використання технологій дистанційного навчання у закладах вищої освіти України: Державна служба якості освіти України, 2021. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/05/ANALITICHNA_DOVIDKA_Opituвання_FPO_ZVO_DSYAO_05.2021.pdf (дата звернення 05.01.2022).
6. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: монографія. Харків : Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с.
7. Лист МОН України від 22.09.2021 № 1/9-482 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2021/2022 навчальному році. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa?params=&type=пра&key=&from=22.09.2021&to=&num=&category=&tag> С. 58-71. (дата звернення: 20.12.2021).
8. Лотоцька А., Пасічник О. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. (2020). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendaziidustanciyna%20osvita-2020.pdf> (дата звернення 05.01.2022).
9. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка. Л. Гриневич та ін. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.
10. Arnett, Thomas. Blended learning best practices during the pandemic. October 14, 2021. URL: <https://www.christenseninstitute.org/podcast/blended-learning-best-practices-during-the-pandemic/> (дата звернення 05.01.2022).
11. Fisher, Julia Freeland. 5 education innovation trends worth watching in 2022. Jan 6, 2022. URL: <https://www.christenseninstitute.org/blog/5-education-innovation-trends-worth-watching-in-2022/> (дата звернення 08.01.2022).
12. Peachey, Nik. Managing online learning, 2021. URL: www.oup.com/elt/expert (дата останнього звернення 05.01.2022).

13. Peachey, Nik. The Flipped Classroom for English Language Teaching. URL: www.oup.com/elt/expert (дата звернення 05.01.2022).

REFERENCES:

1. ISAR Jednannja za finansovoji pidtrymky Jevropejskogo Sojuzu. (2021) Analitychna zapyska pidghotovlena u ramkakh projektu «Jevropejskyj Sojuz dlja stalosti ghromadjanskogo suspiljstva v Ukraini». [Analytical note prepared within the project «European Union for the Sustainability of Civil Society in Ukraine»] Retrieved from: <https://cedos.org.ua/researches/osvita-v-umovah-pandemiyi-analiz-problem-i-naslidkiv/> (accessed 05 January 2022).
2. Vasylychenko L.V., Lapshyna I.S. (2016) *Orghanizacijno-metodychne zabezpechennja dystancijnogho navchannja v zakladakh osvity*. [Organizational and methodological support of distance learning in educational institutions]. Kharkiv : «Osнова» (in Ukrainian).
3. Vasylychenko L.V., Shacjka N.M. (2021) Dosvid realizaciji dystancijnogho navchannja v umovakh pandemiji. [Experience in implementing distance learning in a pandemic]. *Open educational e-environment of modern University*, vol. 10, pp. 43-55. Retrieved from: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.105> (accessed 05 January 2022). (in Ukrainian).
4. Derzhavnyj standart pochatkovoji osvity: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 ljutogho 2018 № 87, v redakciji vid 06.10.2020. [State Standard of Primary Education: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 21, 2018 № 87, as amended on October 6, 2020]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (accessed 20 December 2021). (in Ukrainian).
5. Derzhavna sluzhba jakosti osvity Ukrainy. (2021) Informacijno-analitchna dovidka pro rezuljaty opytuvannja shhodo stanu vykorystannja tekhnologij dystancijnogho navchannja u zakladakh vyshhoji osvity Ukrainy [Information and analytical report on the results of the survey on the state of distance learning use technologies in higher education institutions of Ukraine]. Retrieved from: https://sqe.gov.ua/wpcontent/uploads/2021/05/ANALITICHNA_DOVIDKA_Opytuvannya_FPO_ZVO_DSIAO_05.2021.pdf (accessed 05 January 2022). (in Ukrainian).
6. Kukharenko V.M., Bondarenko V.V. (2020) *Ekstrene dystancijne navchannja v Ukraini: monografija*. [Emergency distance learning in Ukraine: monograph]. Kharkiv: KP «Misjka drukarnja» (in Ukrainian).
7. Lyst MON Ukrainy. (2021) «Shhodo metodychnykh rekomendacij pro vykladannja navchaljnykh predmetiv u zakladakh zaghaljnoji serednoji osvity u 2021/2022 navchaljnomu roci/ [Letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated September 22, 2021 № 1 / 9-482 «Regarding methodological recommendations on teaching subjects in general secondary education institutions in the 2021/2022 academic year»]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/npa?params=&type=npa&key=&from=22.09.2021&to=&num=&category=&tag> S. 58-71 (accessed 20 December 2021). (in Ukrainian).
8. Lototska A., Pasichnyk O. (2020) Orhanizatsiia dystantsiinoho navchannja v shkoli: metodychni rekomendatsii. [Organization of distance learning at school: guidelines]. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodychni%20rekomendazii/2020/metodychni%20rekomendaziiidustancijna%20osvita-2020.pdf> (accessed 05 January 2022). (in Ukrainian).
9. L. Ghrynevych ta in. (2020) *Orghanizacija osvitnjogho procesu v shkolakh Ukrainy v umovakh karantynu: analitychna zapyska*. [Organization of the educational process in schools of Ukraine under quarantine: an analytical note]. Kyjiv: Kyjivskyj universytet imeni Borysa Ghrinchenka (in Ukrainian).
10. Arnett, Thomas. Blended learning best practices during the pandemic. October 14, 2021. Retrieved from: <https://www.christenseninstitute.org/podcast/blended-learning-best-practices-during-the-pandemic/> (accessed 05 January 2022).
11. Fisher, Julia Freeland. 5 education innovation trends worth watching in 2022. Jan 6, 2022. Retrieved from: <https://www.christenseninstitute.org/blog/5-education-innovation-trends-worth-watching-in-2022/> (accessed 08 January 2022).
12. Peachey, Nik. Managing online learning, 2021. Retrieved from: www.oup.com/elt/expert (accessed 05 January 2022).
13. Peachey, Nik. The Flipped Classroom for English Language Teaching. Retrieved from: www.oup.com/elt/expert (accessed 05 January 2022).